

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

منشور اخلاق پژوهش

بیایری از خداوند سبحان و اعتقاد به این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و نظریه اهمیت جایگاه دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری، مادانشجویان و اعضاء هیئت علمی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

- ۱- اصل تحقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی تحقیقت و وفاداری به آن و دوری از هرگونه پنهان سازی تحقیقت.
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهیدگان (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه بهکاران پژوهش.
- ۴- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هرگونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۶- اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیقت.
- ۷- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقت و رعایت جانب تقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۸- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشنائه نتایج تحقیقت و انتقال آن به بهکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۹- اصل برائت: التزام به برائت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شائبه های غیر علمی می

آلایند.

معاونت پژوهش و فن آوری
به نام خدا
تعهد اصالت پایان نامه تحصیلی

- اینجانب مریم ضرابی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته حسابداری که در تاریخ ۹۱/۱۱/۲۵ از پایان نامه خود تحت عنوان " بررسی تاثیر مدیریت سود و کیفیت حسابرسی بر سرمایه‌گذاری بیش از حد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران " با کسب نمره هفده و بیست و پنج صدم (۱۷/۲۵) دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:
- (۱) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.
 - (۲) این پایان نامه قبلاً برای هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
 - (۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
 - (۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: مریم ضرابی

تاریخ و امضاء

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد مرودشت
دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، گروه حسابداری

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A) در رشته حسابداری

عنوان:

**بررسی تأثیر مدیریت سود و کیفیت حسابداری بر سرمایه‌گذاری بیش از حد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق
بهادار تهران**

استاد راهنما:

دکتر قدرت اله طالب نیا

استاد مشاور:

دکتر هاشم ولی‌پور

نگارش:

مریم ضرابی

زمستان ۱۳۹۱

تقدیم به:

آنها که عشق ورزیدن را برایم تجلی کردند
پاک زیستن را برایم معنا کردند
مهربانی را برایم صرف کردند

به، پدر گرامی‌ام،

که به من تلاش و صبر و استقامت آموخت

تا در علم آموزی و زندگی تسلیم مشکلات نباشم

به، مادر مهربانم،

به او که محبتش تمام وجودم را لبریز کرده

نگاه مهربانش آرام وجودم بوده

و وجودش ستاره همیشه درخشان عمرم بوده است

تقدیر و تشکر:

سپاس فراوان خداوندی را سزاست که تمام موجودات عالم مقید اویند، همه حمد او می‌گویند، راه او می‌پویند و وصل او می‌جویند و او که ما بندگان را غرق در نعمت‌هایش کرده، آنگونه که بسیاری از آنها را نمی‌دانیم.

شکر خداوندی که به ما از دریچه عقل، راه معرفت‌جویی آموخت و صبر آموخت تا در طریق علم قدم برداریم و در این راه آموزگارانی، تا بر سر درس‌شان طلب علم کنیم و از شمع فروزان وجودشان روشنایی هدیه گیریم.

درد بر آخرین رسول عشق و دلسوزترین معلم بشریت، حضرت پیامبر مکرم (ص)، که برای آموختن به بشریت تا آخرین لحظات عمر، دست از تلاش نکشید.

و سپاس بی‌کران از آموزگاران فهیم و گرانقدری که افتخار شاگردی‌شان تا آخر عمر گوهر زندگی‌ام خواهد بود.

بر خود لازم می‌دانم از زحمات جناب آقای دکتر طالب نیا که زحمت استاد راهنمایی این تحقیق را متعهدانه و صبورانه به زیباترین نحو تحمل کردند و همچنین جناب آقای دکتر ولی‌پور که در طول تحقیق با مشاوره‌های ارزشمندشان اینجانب را یاری کردند، صمیمانه تشکر و قدردانی کنم.

همچنین از جناب آقایان دکتر مرادی و دکتر جمالی که داوری این پایان‌نامه را به عهده گرفتند، تشکر و سپاس‌گذاری می‌کنم.

فهرست مطالب

صفحه	عناوین
۲	فصل اول) کلیات تحقیق.....
۳	۱-۱) مقدمه.....
۴	۲-۱) بیان مسئله.....
۵	۳-۱) سوالات اصلی تحقیق.....
۵	۴-۱) ضرورت و اهمیت تحقیق.....
۵	۵-۱) هدف تحقیق.....
۶	۶-۱) فرضیه‌های تحقیق.....
۶	۷-۱) روش‌های گردآوری اطلاعات.....
۶	۸-۱) قلمرو تحقیق.....
۶	۱-۸-۱) قلمرو زمانی تحقیق.....
۶	۲-۸-۱) قلمرو مکانی تحقیق.....
۷	۳-۸-۱) قلمرو موضوعی تحقیق.....
۷	تعریف اصطلاحات تحقیق.....
۷	۹-۱) ساختار تحقیق.....
۸	فصل دوم) ادبیات و پیشینه تحقیق.....
۹	۱-۲) مقدمه.....
۹	۲-۲) سرمایه‌گذاری بیش از حد شرکت‌ها.....
۱۰	۳-۲) مدیریت سود.....
۱۰	۱-۳-۲) تعریف مدیریت سود.....
۱۳	۲-۳-۲) مدیریت سود در تئوری حسابداری مالی.....
۱۴	۳-۳-۲) اهمیت مدیریت سود.....
۱۵	۴-۳-۲) الگوهای مختلف مدیریت سود.....
۱۷	۵-۳-۲) انگیزه‌های مدیریت سود.....
۲۱	۶-۳-۲) مطلوبیت مدیریت سود.....
۲۲	۴-۲) کیفیت حسابرسی.....
۲۳	۱-۴-۲) عوامل موثر بر کیفیت حسابرسی.....

۲۴(۵-۲) تاثیر مدیریت سود و کیفیت حسابرسی بر سرمایه‌گذاری بیش از حد شرکت‌ها.....
۲۸(۶-۲) پیشینه تحقیق.....
۲۸(۱-۶-۲) پیشینه تحقیق خارجی.....
۳۱(۲-۶-۲) پیشینه تحقیق داخلی.....
۳۳فصل سوم) روش تحقیق.....
۳۴(۱-۳) مقدمه.....
۳۴(۲-۳) روش شناسی تحقیق.....
۳۴(۳-۳) اهداف تحقیق.....
۳۴(۴-۳) فرضیه‌های تحقیق.....
۳۴(۵-۳) جامعه آماری و نمونه آماری.....
۳۵(۶-۳) مدل و متغیرهای تحقیق.....
۳۵(۷-۳) روش آزمون فرضیه‌ها.....
۳۸(۸-۳) روش جمع‌آوری اطلاعات.....
۳۸(۹-۳) روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها.....
۳۸(۱-۹-۳) رگرسیون چندمتغیره.....
۳۹(۲-۹-۳) روش آزمون فرضیه‌ها.....
۳۹(۳-۹-۳) تحلیل همبستگی.....
۴۰(۴-۹-۳) ضریب تعیین.....
۴۰(۱-۴-۹-۳) ضریب همبستگی.....
۴۰(۵-۹-۳) آزمون معنادار بودن.....
۴۱(۶-۹-۳) آزمون معنادار بودن در الگوی رگرسیون.....
۴۱(۱-۶-۹-۳) آزمون معنادار بودن معادله رگرسیون.....
۴۲(۷-۹-۳) آزمون معنادار بودن ضرایب.....
۴۲(۸-۹-۳) آماره دوربین - واتسون.....
۴۳(۹-۹-۳) آزمون لوین.....
۴۳(۱۰-۹-۳) تحلیل واریانس یک عامله (یک طرفه).....
۴۳(۱۱-۹-۳) آزمون مقایسه چندگانه.....
۴۳(۱۲-۹-۳) آزمون وونگ.....
۴۴(۱۰-۳) خلاصه فصل سوم.....

۴۵ فصل چهارم) تجزیه و تحلیل داده‌ها
۴۶ (۱-۴) مقدمه
۴۶ (۲-۴) نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها
۴۶ (۳-۴) آمار توصیفی متغیرهای تحقیق
۴۶ (۴-۴) آزمون نرمال بودن
۴۷ (۵-۴) آزمون فرضیه اول
۵۰ (۶-۴) آزمون فرضیه دوم تحقیق
۵۲ (۷-۴) آزمون فرضیه سوم تحقیق
۵۵ فصل پنجم) نتیجه‌گیری و پیشنهاداتی تحقیق
۵۶ (۱-۵) مقدمه
۵۶ (۲-۵) آزمون فرضیه اول
۵۷ (۳-۵) آزمون فرضیه دوم
۵۸ (۴-۵) آزمون فرضیه سوم
۵۸ (۵-۵) پیشنهاداتی تحقیق
۵۸ (۱-۵-۵) پیشنهاداتی مبتنی بر نتایج تحقیق
۵۹ (۲-۵-۵) پیشنهاد جهت تحقیق‌های آتی
۶۰ منابع
۶۰ منابع فارسی
۶۱ منابع خارجی
۶۵ پیوست الف) نام شرکت‌ها
۶۷ پیوست ب) خروجی جداول آماری

فهرست جداول

صفحه	عناوین
۱۱	جدول (۱-۲) تمایز بین تقلب و مدیریت سود.....
۳۲	جدول (۲-۲).....
۴۶	جدول (۱-۴) آمار توصیفی متغیرهای تحقیق.....
۴۶	جدول (۲-۴) آزمون نرمال بودن متغیر وابسته.....
۴۷	جدول (۳-۴) ضرایب همبستگی مدل ۱.....
۴۸	جدول (۴-۴) نتیجه تحلیل مدل ۱.....
۴۹	جدول (۵-۴) نتایج مدل ۲.....
۵۰	جدول (۶-۴) نتایج تحلیل مدل ۳.....
۵۱	جدول (۷-۴) نتایج آزمون وونگ مدل ۲ و ۳.....
۵۲	جدول (۸-۴) آمار توصیفی چهار گروه فرضیه ۳.....
۵۳	جدول (۹-۴) آزمون یکنواختی واریانس گروه‌ها.....
۵۳	جدول (۱۰-۴) آزمون مقایسه میانگین فرضیه ۳.....

چکیده

هدف از انجام این تحقیق بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و میزان مدیریت سود با سرمایه‌گذاری بیش از حد بود.

برای این منظور از میان شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، به روش حذف سیستماتیک، تعداد ۱۲۹ شرکت به عنوان نمونه انتخاب گردیدند.

در این تحقیق برای اندازه‌گیری مدیریت سود از میزان ارقام تعهدی اختیاری استفاده گردید و برای کیفیت حسابرسی نیز اندازه شرکت حسابرسی در نظر گرفته شد. نتایج تحقیق نشان داد که با افزایش ارقام تعهدی اختیاری، میزان سرمایه‌گذاری بیش از حد نیز افزایش می‌یابد. همچنین نتایج دیگر تحقیق نیز بیان داشت که رابطه‌ای منفی بین کیفیت حسابرسی و سرمایه‌گذاری بیش از حد وجود دارد. در گروه‌بندی انجام شده نیز، نتایج نشان داد که در شرکت‌های با کیفیت حسابرسی و ارقام تعهدی پایین، کمترین مقدار سرمایه‌گذاری غیربهبینه انجام گرفت، این در حالی است که در شرکت‌های با کیفیت حسابرسی پایین و ارقام تعهدی بالا بیشترین سرمایه‌گذاری غیربهبینه مشاهده گردید.

کلمات کلیدی: ارقام تعهدی اختیاری، کیفیت حسابرسی، سرمایه‌گذاری بیش از حد.

فصل اول
کلیات تحقیق

۱-۱) مقدمه

سود گزارش شده از جمله اطلاعات مالی بسیار مهمی است که در هنگام تصمیم‌گیری توسط افراد در نظر گرفته می‌شود. تحلیل‌گران مالی عموماً سود گزارش شده شرکت‌ها را به عنوان یک عامل برجسته در بررسی‌ها و قضاوت‌های خود مدنظر قرار می‌دهند. همچنین سرمایه‌گذاران که به دنبال سرمایه‌گذاری ثروت و منابع خود در پربازده‌ترین راهکار هستند. برای تصمیمات سرمایه‌گذاری خود بر اطلاعات مالی مندرج در صورتهای مالی واحدهای اقتصادی خصوصاً سود گزارش شده اتکا می‌کنند. از طرف دیگر اختیار عمل مدیران در زمان‌بندی معاملات و انتخاب از بین روش‌های مختلف به حساب بردن وقایع مالی در چارچوب اصول پذیرفته شده‌ی حسابداری^۱، دستکاری سود توسط آن‌ها را امکان‌پذیر می‌سازد. لذا هر گونه دستکاری سود می‌تواند بر تصمیمات سرمایه‌گذاران تأثیر بگذارد و پیامدهایی را موجب می‌شود که مخصوصاً در بازارهای غیر کاری سرمایه از درجه‌ی اهمیت و تأثیر بیشتری برخوردار باشند. از این جهت تحقیقات در زمینه‌ی مدیریت سود و هموارسازی سود که یکی از انواع مدیریت سود می‌باشد مورد توجه بسیاری از محققین بوده است.

ارزیابی مالی طرح‌های سرمایه‌گذاری، بر عهده مدیران است. مدیران باید به صورت بهینه و در طرح‌هایی سرمایه‌گذاری کنند که برای شرکت ارزش آفرینی کند؛ یعنی طرح‌های با ارزش فعلی خالص مثبت پذیرفته و طرح‌هایی با ارزش خالص منفی رد شود (بیدل و هیلاری^۲، ۲۰۰۶). کفایت سرمایه‌گذاری و یا سرمایه‌گذاری در حد بهینه، مستلزم آن است که از یک سو از مصرف منابع در فعالیت‌هایی که بیش از حد مطلوب انجام شده است، جلوگیری شود و از دیگر سو، منابع به سمت فعالیت‌هایی که نیاز بیشتری به سرمایه‌گذاری دارند، هدایت شوند (مدرس و حصارزاده، ۱۳۸۷). با وجود دلایل سرمایه‌گذاری بیش از حد، گزارشگری صادقانه می‌تواند از آن جلوگیری کند. چندین طرف در تصمیم‌های سرمایه‌گذاری وجود دارد، شامل مدیران می‌شود که تصمیمات سرمایه‌گذاری را اتخاذ می‌کنند، هیئت مدیره که بودجه سرمایه‌ای را مرور می‌کنند، و دیگر تامین‌کنندگان خارجی سرمایه می‌شوند (مکنیکولز و استوبن، ۲۰۰۸). یکی از مواردی که در ادبیات تحقیق به عنوان کیفیت اطلاعات گزارش شده شرکت‌ها گزارش شده است، کیفیت حسابرسی انجام شده است، که در این تحقیق به بررسی این مطلب پرداخته خواهد شد.

1- GAAP (Generally accepted accounting principles)
2- Biddle and Hilary

۲-۱) بیان مسئله

اهداف حسابداری برخاسته از نیازها و خواسته‌های اطلاعاتی استفاده‌کنندگان و هدف اصلی حسابداری گزارش‌گری مالی بیان وضعیت مالی و عملکرد واحد تجاری برای استفاده‌کنندگان برون سازمانی جهت کمک به آن‌ها در تصمیمات مالی و سرمایه‌گذاری است. ابزار اصلی انتقال اطلاعات به اشخاص مزبور صورت‌های مالی اساسی از جمله صورت سود و زیان (رقم سود گزارش شده) می‌باشد. یکی از ترفندهای مدیریت برای تحقق هدف مهم هر واحد تجاری یعنی افزایش ارزش سهام، مدیریت سود می‌باشد (لو^۱، ۲۰۰۸). از نظر هیلی و والن^۲ مدیریت سود هنگامی رخ می‌دهد که مدیران از قضاوت‌های شخصی خود در گزارش‌گری مالی استفاده کنند و ساختار معاملات را جهت تغییر گزارش‌گری مالی دست‌کاری نمایند. این عمل یا به قصد همراه نمودن برخی از سهام‌داران و سرمایه‌گذاران در خصوص عملکرد اقتصادی شرکت است یا با هدف تاثیر بر نتایج قراردادهایی می‌باشد که انعقاد آن‌ها منوط به دستیابی به سود مشخص است (نوروش و همکاران، ۱۳۸۴).

از گذشته، محققان با استفاده از اقلام تعهدی اختیاری، به عنوان راهی برای هموار کردن سود و تاثیر بر اطلاعات سود، مورد مطالعه قرار داده‌اند (تاگر و زاروین^۳، ۲۰۰۶). در حالی که شرکت‌هایی که سود را دست‌کاری می‌کنند ممکن است همراه با نتایج مطلوبی برای سرمایه‌گذاران باشد، برخی ارائه‌های نامناسب می‌تواند بر تصمیم‌گیری داخلی تاثیر گذارد و منجر به تصمیمات سرمایه‌گذاری ناکافی و غیربهبینه شود (مکنیکولز و استابن^۴، ۲۰۰۸).

ادبیات تحقیق پیشنهاد می‌دهد که کیفیت بالاتر حسابرسی، سطح مدیریت سود تعهدی را کاهش می‌دهد (بالسام و همکاران^۵، ۲۰۰۳). یکی از عواملی که ممکن است بر گسترش مدیریت سود تاثیر گذار باشد، حسابرسان شرکت هستند. کیفیت بالاتر حسابرسی ممکن است منجر به این شود که شرکت یک شیوه محافظه‌کارانه برای گزارش‌گری مالی انتخاب کند (مکنیکولز و استوبن، ۲۰۰۸). در نتیجه می‌توان یکی از مواردی که بر گزارش‌گری مالی صادقانه تاثیر دارد، کیفیت حسابرسی است. با وجود دلایل سرمایه‌گذاری بیش از حد، گزارشگری صادقانه می‌تواند از آن جلوگیری کند. چندین طرف در تصمیم‌های سرمایه‌گذاری وجود دارد، شامل مدیران می‌شود که تصمیمات سرمایه‌گذاری را اتخاذ می‌کنند، هیئت مدیره که بودجه سرمایه‌ای را مرور می‌کنند، و دیگر تامین‌کنندگان خارجی سرمایه می‌شوند. اگر نتایج مالی به طور صادقانه گزارش شوند، این افراد می‌توانند در کوتاه کردن سرمایه‌گذاری قدم گذارند. در نتیجه، شرکت‌ها بیشتر از میزانی که باید سرمایه‌گذاری می‌کنند، و برای دستیابی به پیش‌بینی‌های بازار

1- Lo

2- Healy and Wahlen

3- Tucker and Zarowin

4- McNicols and Stubben

5- Balsam et al.

سرمایه یا رسیدن به اهداف مرتبط با پاداش تلاش می‌کنند، برای مثال، می‌تواند بر سرمایه‌گذاران، کارکنان، مشتریان، و مجموعه هیئت مدیره تاثیر گذارد (مکنیکولز و استوبن، ۲۰۰۸). بیدل و هیلاری^۱ (۲۰۰۶) و بیدل و همکاران^۲ (۲۰۰۹)، اقلام تعهدی را مورد مطالعه قرار دادند و نتیجه گرفتند که کیفیت بالاتر اطلاعات حسابداری باعث افزایش کارایی سرمایه‌گذاری می‌شود، در حالی که اندازه‌گیری‌های کیفیت حسابداری برای شرکت‌هایی که مستعد سرمایه‌گذاری بیش از حد هستند، به طور منفی رابطه دارد (لنارد و یو، ۲۰۱۲). لنارد و یو (۲۰۱۲) عنوان می‌کنند که انتظار دارند کیفیت کمتر حسابداری باعث سرمایه‌گذاری بیش از حد شود، بنابراین موضوع دیگری که در این پژوهش مورد بررسی قرار خواهد گرفت، بررسی تاثیر کیفیت حسابداری بر سرمایه‌گذاری بیش از حد شرکت‌ها است. در نتیجه بررسی این مورد که کیفیت حسابداری چه تاثیری می‌تواند بر سرمایه‌گذاری بیش از حد شرکت داشته باشد، می‌تواند به سهام‌داران و دیگر افراد ذینفع کمک کند.

۳-۱) سوالات اصلی تحقیق

می‌توان سوالات زیر را در این تحقیق، با توجه به عنوان تحقیق و هدف تحقیق، عنوان نمود:

۱- مدیریت سود چه تاثیری بر سرمایه‌گذاری بیش از حد دارد؟

۲- کیفیت حسابداری چه تاثیری بر سرمایه‌گذاری بیش از حد دارد؟

۴-۱) ضرورت و اهمیت تحقیق

با توجه به این‌که رسالت هر شرکت ایجاد ارزش برای سهام‌داران و برآوردن نیازهای سرمایه‌گذاران است، بنابراین سرمایه‌گذاری به عنوان جزئی اساسی شناخته می‌شود که می‌تواند آینده اقتصادی و حیات یک شرکت را ترسیم نماید. بنا به دلایل نمایندگی و عدم تقارن اطلاعات ممکن است مدیران شرکت‌ها در پروژه-هایی سرمایه‌گذاری نمایند که ضمن برآوردن نیازهای خود، باعث ایجاد ارزش فعلی منفی برای شرکت شود، که از این طریق به ثروت سهام‌داران لطمه زده و باعث خراب شدن ارزش شرکت می‌شوند. بنابراین یکی از مواردی که می‌تواند باعث جلوگیری از این مورد شود، کیفیت سود و کیفیت حسابداری است، که آیا مدیریت سود اعمال شده توسط شرکت، یا همان سطح اقلام تعهدی اختیاری با سرمایه‌گذاری بیش از حد شرکت رابطه مثبت دارد یا خیر. و آیا کیفیت حسابداری پایین تر شرکت با سرمایه‌گذاری بیش از حد رابطه مثبت دارد یا خیر.

۵-۱) هدف تحقیق

پایه اصلی هر تحقیق، هدف آن تحقیق است. در این تحقیق سعی می‌شود تا با بررسی مدیریت سود از طریق میزان اقلام تعهدی اختیاری و همچنین کیفیت حسابداری، تاثیر آن‌ها را بر سرمایه‌گذاری بیش از حد بررسی شود تا از این طریق:

1- Biddle and Hilary
2- Biddle et al.

به سهام‌داران در شناخت بهتر محیط اقتصادی،

سرمایه‌گذاران در سرمایه‌گذاری بهتر،

به حساب‌برسان در انجام حسابرسی در جهتی که بتوانند منافع سهام‌داران را به حداکثر برساند،

به تامین‌کنندگان منابع مالی در جهت کمک و تشخیص به این‌که آیا یک شرکت به سرمایه‌گذاری

در پروژه‌های با ارزش فعلی مثبت یا منفی می‌پردازد،

۶-۱) فرضیه‌های تحقیق

با توجه به عنوان تحقیق و هدف از انجام تحقیق و همچنین سوالات ویژه تحقیق، فرضیه‌های

تحقیق به صورت زیر صورت می‌گیرند:

۱- مدیریت سود در شرکتهای پذیرفته شده، در بورس اوراق بهادار باعث سرمایه‌گذاری بیش

از حد می‌شوند.

۲- شرکتهای با کیفیت حسابرسی پایین‌تر، سرمایه‌گذاری بیش از حد بیشتری دارند.

۳- در شرکتهای با مدیریت سود و کیفیت حسابرسی پایین‌تر، سرمایه‌گذاری غیربهبینه

بیشتری انجام می‌شود.

۷-۱) روش‌های گردآوری اطلاعات

داده‌های مورد نیاز تحقیق از طریق صورت‌های مالی ارائه شده به سازمان بورس، و همچنین

اطلاعات مربوط به سهام شرکت در بازار بورس اوراق بهادار، به دست آمده است. در این تحقیق برای

تدوین ادبیات و پیشینه تحقیق، از روش کتابخانه‌ای استفاده شده است و برای آزمون فرضیه‌های تحقیق،

از اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی شرکت‌ها، از نرم‌افزار ره‌آورد نوین و همچنین نرم‌افزار سازمان

بورس، استفاده شده است.

۸-۱) قلمرو تحقیق

۱-۸-۱) قلمرو زمانی تحقیق

قلمرو زمانی تحقیق عبارت است از فاصله زمانی که یک تحقیق به بررسی و تحلیل نتایج و یافته

ها در آن دوره می‌کند. در این تحقیق دوره زمانی تحقیق از ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ در نظر گرفته شده است.

۲-۸-۱) قلمرو مکانی تحقیق

قلمرو مکانی تحقیق به مکان و جغرافیایی گفته می‌شود که یک تحقیق با توجه به نوع و محتوای

آن تحقیق، برای جمع‌آوری داده‌ها در نظر گرفته می‌شود. با توجه به این‌که در این تحقیق به داده‌های

شرکت‌های تجاری نیاز است و همچنین در نظر گرفتن سازمان بورس اوراق بهادار به عنوان مکانی برای

پذیرش شرکت‌ها مطابق با قوانین در آن، بورس اوراق بهادار تهران به عنوان قلمرو مکانی تحقیق در نظر

گرفته شد.

۱-۸-۳) قلمرو موضوعی تحقیق

قلمرو موضوعی حقیق در سه حلقه مدیریت سود، کیفیت حسابرسی، و سرمایه‌گذاری بیش از حد احاطه شده است.

تعریف اصطلاحات تحقیق

۱- مدیریت سود: مدیریت سود هنگامی رخ می‌دهد که مدیران از قضاوت‌های شخصی خود در گزارش‌گیری مالی استفاده می‌کنند و ساختار معاملات را جهت تغییر گزارش‌گیری مالی دستکاری نمایند. این هدف یا به قصد گمراه نمودن برخی از صاحبان سود در خصوص عملکرد اقتصادی شرکت یا تاثیر بر نتایج قراردادهایی است که انعقاد آن‌ها منوط به دستیابی به سود شخصی می‌باشد، صورت می‌گیرد (هیلی و وهلن، ۱۹۹۹).

۲- کیفیت حسابرسی: دی‌آنجلو^۱ (۱۹۸۱) کیفیت حسابرسی را به صورت احتمال کشف و گزارش اشتباه‌های با اهمیت در صورت‌های مالی تعریف می‌کند. او به لحاظ نظری ارتباط بین کیفیت حسابرسی و اندازه‌ی موسسه‌ی حسابرسی را مطرح کرد و معتقد بود موسسه‌های بزرگ شرکت‌های بیشتری را حسابرسی می‌کنند

۳- سرمایه‌گذاری بیش از حد: سرمایه‌گذاری بیش از حد به حالتی گفته می‌شود که شرکت‌ها، علاوه بر نیاز شرکت مربوطه، در فعالیت‌هایی که دارای خالص ارزش فعلی مثبت نمی‌باشد، به سرمایه‌گذاری پردازند.

۱-۹) ساختار تحقیق

در این فصل در مورد کلیات تحقیق از قبیل بیان مسئله، فرضیه‌های تحقیق، جامعه و نمونه آماری بحث شد. در فصل دوم به بیان ادبیات تحقیق و پیشینه مرتبط با تحقیق بحث می‌شود. سپس در فصل سوم، روش‌شناسی تحقیق، مدل و متغیرها و روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق آمده است. در فصل چهارم به بیان تجزیه و تحلیل آماری مربوط است. در نهایت در فصل پنجم به بیان نتیجه‌های تحقیق و ارائه پیشنهادها و تحقیق پرداخته می‌شود.

فصل دوم

ادبیات و پیشینه تحقیق

۲-۱) مقدمه

در این فصل، به بیان ادبیات و پیشینه تحقیق پرداخته می‌شود. در ابتدا بحث در مورد سرمایه‌گذاری و سرمایه‌گذاری بیش از حد عنوان می‌شود. در بحث دوم، به بررسی و بیان مدیریت سود و کیفیت سود پرداخته می‌شود. در بحث دیگر به بیان کیفیت حسابرسی، و در بحث دیگری به بیان مدیریت سود و کیفیت حسابرسی و سرمایه‌گذاری بیش از حد پرداخته می‌شود. در بخش پایانی نیز به بیان پیشینه تحقیق پرداخته می‌شود.

۲-۲) سرمایه‌گذاری بیش از حد شرکت‌ها

واحدهای تجاری همواره با فرصت‌های سرمایه‌گذاری زیادی روبرو می‌شوند و نیازمند تصمیم‌گیری منطقی نسبت به یک سرمایه‌گذاری بهینه هستند. در واقع، سرمایه‌گذاری هر واحد تجاری باید با توجه به محدودیت منابع و کارا بودن آن صورت گیرد؛ اما مسئله اصلی، انتخاب طرح‌ها و تصمیم‌گیری راجع به فرصت‌های سرمایه‌گذاری به وسیله مدیران واحدهای تجاری است که بر اساس منافع شخصی آن‌ها صورت می‌گیرد. به عبارتی دیگر، عدم تقارن اطلاعاتی و تضاد منافع، مانع انجام یک سرمایه‌گذاری بهینه می‌شود (یانگ و جیانگ^۱، ۲۰۰۸). از این رو، واحدهای تجاری برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های مختلف، باید حد و میزان سرمایه‌گذاری را با توجه به محدودیت منابع، مورد توجه قرار دهند (مدرس و حصارزاده، ۱۳۸۷). این امر، از طریق روش‌های ارزیابی طرح‌ها از جمله ارزش فعلی خالص انجام می‌پذیرد. طبق این روش، سرمایه‌گذاری در یک یا چند طرح در صورتی توجیه پذیر خواهد بود که ارزش فعلی خالص آن طرح، مثبت باشد. بنابراین، پذیرش طرح‌هایی با ارزش فعلی خالص منفی، منجر به سرمایه‌گذاری بیش از حد و در نتیجه بهینه نبودن سرمایه‌گذاری می‌شود (وردی^۲، ۲۰۰۶).

به دلیل تاثیرات مستبدانه، یک بسته پاداش مدیریت نمی‌تواند مشکلات نمایندگی و منافع افراد در یک سازمان را در یک راستا قرار دهد (ببچوک و فرد^۳، ۲۰۰۳). در این مورد، تحقیقات نشان دادند که تضاد منافع باعث مشکلات در سرمایه‌گذاری بیش از حد یا سرمایه‌گذاری کمتر از حد می‌شود. اگر

1- Yang and Jiang

2- Verdi

3- Bebchuk and Fried

مدیران با رفتار متضادی در کنار یکدیگر قرار گیرند (مایرز و مجلوف^۱، ۱۹۸۴) و با افق پاداش محدود قرار داشته باشند، در نتیجه در این شرکت‌ها سرمایه‌گذاری کمتر از حد اتفاق می‌افتد. به طور متضادی، طرفداران سرمایه‌گذاری بیش از حد، سرمایه‌گذاری‌ها را به منافع شخصی که مدیران از سرمایه‌گذاری-های اضافی دریافت می‌دارند، مرتبط می‌کنند. به طور مشابه، مدل استولز (۱۹۹۰) ثابت کرد که مدیران می‌توانند، با وجود سرمایه‌گذاری در پروژه‌های با NPV منفی، عایدات خود را به حداکثر برسانند. استولز (۲۰۰۳) این بحث را ارائه می‌کند که در حالی که این به ندرت مورد تردید قرار می‌گیرد که ضعف مالی برای سرمایه‌گذاری اهمیت دارد، این مورد که چه چیزی این رابطه را گسترش می‌دهد و آیا این به دلیل محدودیت‌های مالی است یا به دلیل ساختار مالی است. از یک طرف، به وسیله افزایش هزینه‌های تامین وجوه خارجی، حساسیت مالی ممکن است به دلیل یک سطح غیربهبوده از سرمایه‌گذاری باشد. این باعث می‌شود که سرمایه‌گذاری به وجوه نقد ارزان داخل شرکت، حساس شود. از طرف دیگر، اگر مدیران دارای ترجیحات امپراتوری‌سازی^۲ باشند، وجوه نقد آزاد را در پروژه‌های سرمایه‌گذاری، بدون توجه به حداکثرسازی ارزش سهام‌داران، انجام می‌دهند (جنسن، ۱۹۸۶). چاکروبرتی و همکاران^۳ (۱۹۹۹) بیان نمودند که سرمایه‌گذاری بیش از حد با پاداش بیشتر، عایدات و ترفیعات بیشتر هیئت مدیره در ارتباط است. به طور مشابه، کانگ و همکاران^۴ (۲۰۰۶) نتیجه گرفتند که سرمایه‌گذاری اقتصادی بلندمدت به طور مثبت با انگیزه‌های پاداش بر مبنای حقوق صاحبان سهام در طول سال‌های ۱۹۹۲ تا ۲۰۰۰ در ارتباط است.

۳-۲) مدیریت سود

۱-۳-۲) تعریف مدیریت سود

از مدیریت سود تاکنون تعریف واحدی صورت پذیرفته است و از دیدگاه‌های مختلف تعاریف متعددی از آن بیان شده است. از دیدگاه شپیپر (۱۹۸۹)^۵: «مدیریت سود، دخالت عمدی در فرآیند گزارش‌گری مالی خارجی با قصد به دست آوردن سود است».

هیلی و وهلن (۱۹۹۹)^۶: مدیریت سود هنگامی رخ می‌دهد که مدیران از قضاوت‌های شخصی خود در گزارش‌گری مالی استفاده می‌کنند و ساختار معاملات را جهت تغییر گزارش‌گری مالی دستکاری نمایند. این هدف یا به قصد گمراه نمودن برخی از صاحبان سود در خصوص عملکرد اقتصادی شرکت یا تاثیر بر نتایج قراردادهایی است که انعقاد آن‌ها منوط به دستیابی به سود شخصی می‌باشد، صورت می‌گیرد».

-
- 1- Myers and Majluf
 - 2- Empire-Building
 - 3- Chakraborty et al
 - 4- Kang et al.
 - 5- Schipper
 - 6- Healy and Wahlen